

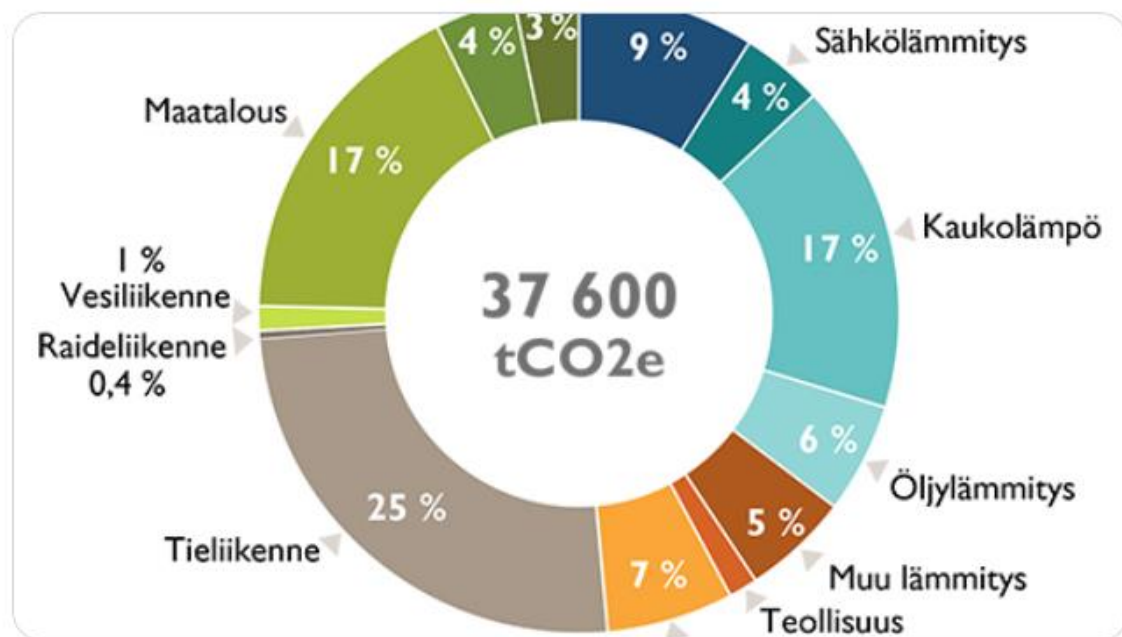
Ympäristöministeriö @yministerio · 22t

.@SYKEinfo on laskenut #ilmasto'päästöjen määrän ja kehityksen kaikille Suomen kunnille.

Suomen kunnissa eniten päästöjä aiheutuu

- 25% tieliikenteestä
- 17% maataloudesta
- 17% kaukolämmöstä
- 13% sähkönkulutuksesta (lämmitys- ja kulutussähkö yhteensä).

syke.fi/fi-FI/Ajankoht...

5

24

63

AAMULEHTI

VUODESTA 1881

PÄÄKIRJOITUS

Pirkanmaan ilmastotoimilla alkaa olla kiire

Suunta on oikea, mutta riittämätön, toteaa Suomen ympäristökeskus. Tieliikenteen päästöt ovat yhä suurin haaste.

Pirkanmaan kunnat ovat ottaneet viime vuosina oikeansuuntaisia askelia ilmastomuutoksen torjunnassa. Päästöt ovat vähentyneet niin tieliikenteessä, lämmöntuotannossa, teollisuudessa kuin sähkönkulutuksessa. Tavoitteet ovat kuitenkin niin korkealla, etteivät tähänastiset toimet vielä riitä, mikäli Pirkanmaan maakunta haluaa saavuttaa ilmastotavoitteen vuoteen 2030 mennessä.

Pirkanmaalaisia päättäjiä tuskin suuresti lohduttaa tieto, että Pirkanmaa ja Uusimaa ovat päästöjen vähentämisessä Suomen mallioppilaita.

Suurin murheenkryyni on tieliikenne. Sen päästöt ovat Pirkanmaalla vähentyneet vuosina 2007–2017 kymmenen prosenttia, mutta tavoitteiden saavuttamiseksi se on aivan liian vähän.

Tampereen seutu on vahvasti muutovoittoaluetta. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että sekä henkilöautoliikenne että tavarankuljetus lisääntyy alueella. Liikenteen päästöjen vähentämiseksi autokantaa pitäisi pystyä uudistamaan nykyistä nopeammalla tahdilla. Jo päätetyt joukkoliikennetilat kuten raitiotie parantavat tilannetta omalta osaltaan, mutta kestää vielä vuosikymmeniä ennen kuin raitiotieverkosto on alueella niin kattava, että sillä alkaa olla päästöihin merkittävää vaikutusta.

Pirkanmaan maakunnalla ja kunnilla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa autokannan uusiutumiseen. Tähän tarvitaan valtiotason toimia, joista tärkeimpiä on autoverotuksen uudistaminen. Vähäpäästöisempien autojen hankkimista pitää tukea, vaikka se samalla tarkoittaisi auton käytön kallistumista.

Suomen ympäristökeskuksen ja Pirkanmaan ely-keskuksen maanantaina julkaisema tilannekatsaus paljastaa, että liikenteen lisäksi yksi huolenaihe on maatalous. Sillä sektorilla ei myönteistä ilmastokehitystä ole tapahtunut, vaan päästöt ovat ennallaan ja edustavat noin 12:ta prosenttia maakunnan kokonaispäästöistä. Kun muilla sektoreilla on saatu parannusta aikaan, maatalouden suhteellinen osuus alueen kokonaispäästöistä on peräti kasvanut.

Ottaen huomioon millaisia kannattavuushaasteita maataloudessa on jo ennestään, ilmastopaineen lisääminen maatalousvrittäjiä kohtaan saatua tuntua jo kohtuuttomalta. On kuitenkin toivottavaa, että tälläkin toimialalla kehitetään ratkaisuja, joilla hiilidioksidipäästöjä pystytään vähentämään.

Mikäli Suomi, Pirkanmaa, sen kunnat ja asukkaat haluavat ottaa ilmastotavoitteet vakavasti, uusia toimia on keksittävä nopeasti. 2030 lähestyy nopeammin kuin osaamme ajatella.

Pirkanmaan kunnat ja koko maakunta hyvin sitoutunut tavoitteisiin – seuraavaksi tarvitaan tekoja!

Alussa oli Pirkanmaa

2017

2019

MUKANA (kutsuttuina) TÄNÄÄN:

- Akaa
 - Hämeenkyrö
 - Kangasala
 - Lempäälä
 - Nokia
 - Orivesi
 - Parkano
 - Pirkkala
 - Pälkäne
 - Tampere
 - Urjala
 - Valkeakoski
 - Vesilahti
 - Ylöjärvi
-
- Pirkanmaan ELY-keskus
 - Pirkanmaan liitto
 - Tampereen kaupunkiseutu
 - Ekokumppanit
-
- Tänään myös PYSTY-ryhmäläiset ja Väylä!

Ilmastofoorumi 11.2.2020

Pirkanmaan ELY-keskus, Lesti, 1.krs, 12.30-15.30

1. Ajankohtaiset asiat
2. Kyselyn tulokset ja päästövähennyspolun jatkokehitys
3. Päästövähennyspolku: mitä tehdä liikenteessä?

Liikenteen päästövähennykset Pirkanmaalla (professori Heikki Liimatainen (Verne)
Keskustelu

Kommenttipuheenvuorot

- maakuntainsinööri Satu Appelqvist (Pirkanmaan liitto)
- erikoissuunnittelija Kati-Jasmin Kosonen (Tampereen seutu)
- ympäristöasiantuntija Johannes Järvinen (Pirkanmaan ELY-keskus)

4. Yhteenveto ja seuraava kokoontuminen
5. Vapaa keskustelu

ELY-keskuksen ajankohtaisia ilmastoasioita

- Ilmastolaki
 - Valmisteilla YM:ssä, hallituksen esitys vuoden 2020 loppuun mennessä (todnäk. venyy)
 - Ei suurta rakenteellista uudistusta, mutta sitovuutta pyritään lisäämään ja kohderyhmää laajentamaan
 - Toimijoiden roolitus, myös ainakin aluehallinto voisi olla nimettynä lain toimeenpanijaksi
 - Kutsutilaisuuksia kevättalvella (alueet 1.4.?), ilmastofoorumilta sinne alueellinen ehdotus, jossa eri toimijoiden roolitus mukana?
- MRL
 - Uudistus valmisteilla YM:ssä
- ELY-tiekartta
 - PIRELY ja perustehtävät käyty läpi, keväällä 2020 ”maakuntakierros” muissa ELYissä
- Kaavoituksen ilmastovaikutus -checklist -hanke vireillä, valmistumassa keväällä 2020

ELY-keskuksiin liittyvä lainsäädäntö mitä, jos tätä kaikkea alettaisiin tehdä vähän eri tavalla?

Ilmastokestävä kaavoitus-checklist

Verkkopohjainen työkalu ilmastovaikutusten arviointiin

Apuna kuntien ja viranomaisten ilmastotyössä!

YMPÄRISTÖVIISAS
PIRKANMAA

Kaava-checklist

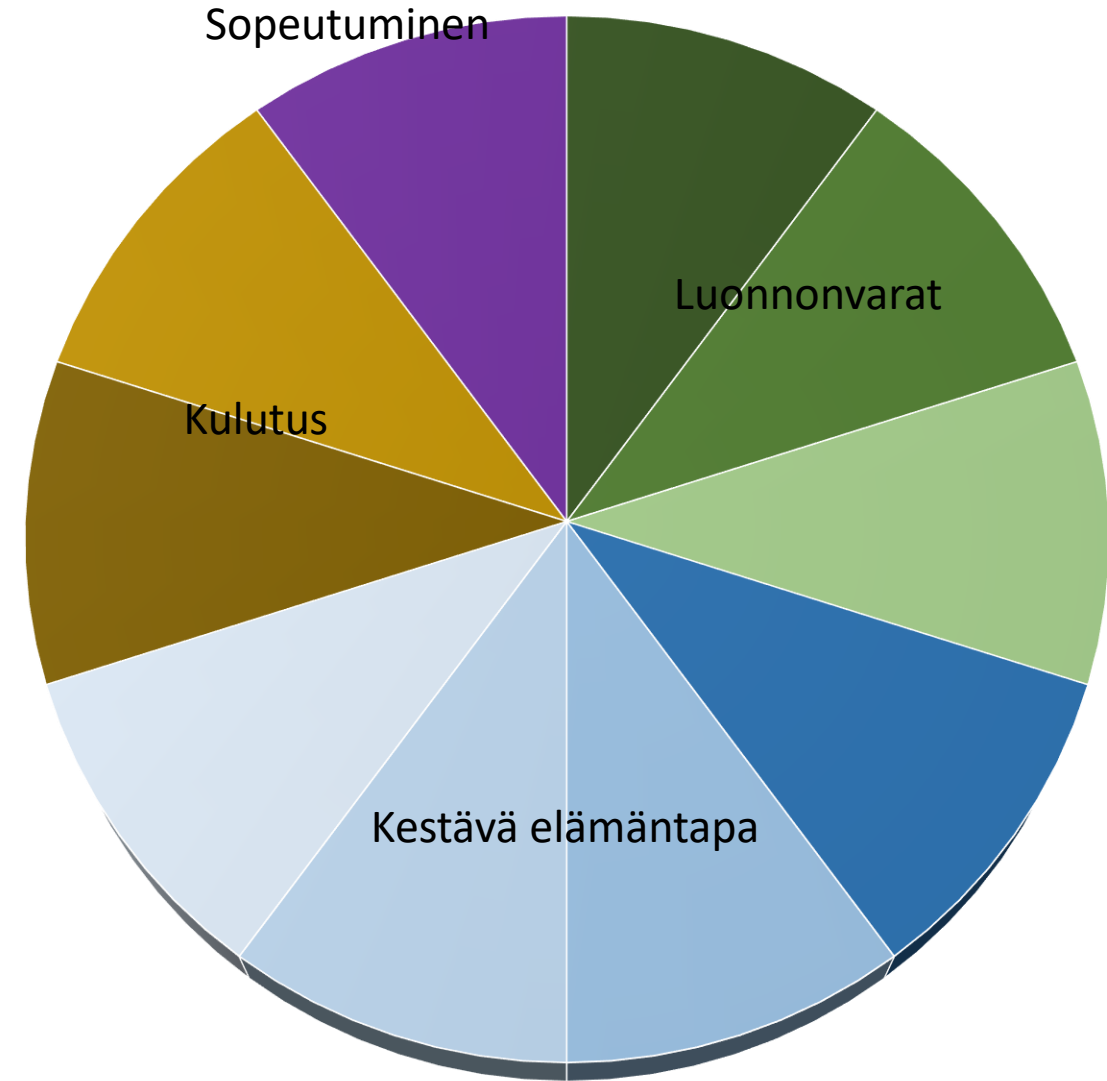
Yksinkertainen lista ilmastovaikutusten arviointiin
(hillintä ja sopeutuminen)

Antaa laadullisen tuloksen, ei tarkkaa CO2-lukua:
mistä asioista kaavan merkittävimmät vaikutukset
tulevat, mikä kaavassa on ilmaston kannalta hyvää

Peruskysymykset nopeasti vaikka kännykällä
klikkailtavissa

Toiminnallisuusajatus: 4 kokonaisuutta

1. Luonnonvarojen käytön minimointi
2. Kestävän elämäntavan mahdollistaminen
3. Kulutuksen päästöjen minimointi
4. Sopeutuminen

Kehikko ilmastokestävän kaavoitusajattelun tueksi

- Iso kysymys: millainen rakenteen pitää olla, jotta se mahdollistaa hyvät valinnat?

- Sijainti!
- Rakenteen tuottamat päästöt ja rakenteen mahdollistama toiminta

1) Kestävän elämäntavan mahdollistaminen

- Onko ympäristössä mahdollista liikkua kävellen/pyöräillen? Onko olemassa latausinfraa? Joukkoliikennematkojen ajallinen saavutettavuus? Onko ympäristö sellainen, että lähelläkin voi viihtyä? Ovatko palvelut saavutettavia ilman autoa? Lähivihreä?

2) Kulutuksen päästöjen minimointi

- Mahdollistuuko energiatehokkuus? Onko hajautettu energiantuotanto mahdollista?

3) Luonnonvarojen käytön minimointi

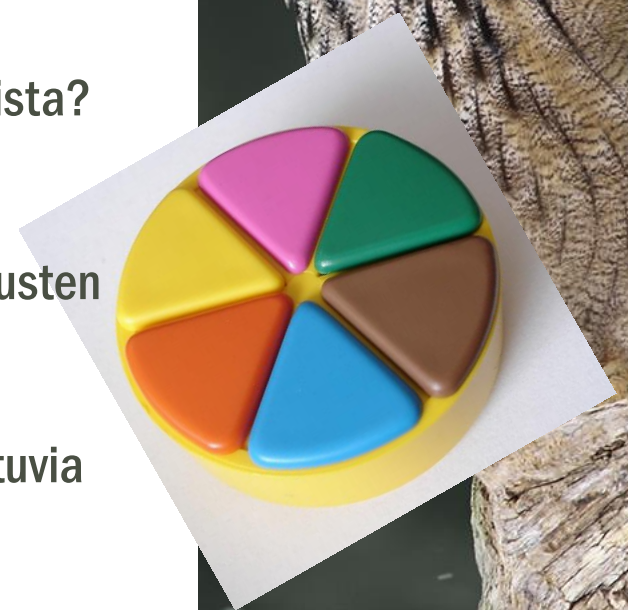
- Turvataanko hiilinielut? Maamassojen hallinta? Maan kantavuus tiivistyvässä rakenteessa? Onko infra resurssitehokasta ja infran määrä minimooitu? Rakennusten muuntojoustavuus ja elinkaari?

4) Sopeutuminen ja säänriskien arviointi

- Mitä säänriskejä alueeseen kohdistuu? Onko alueella sään ääri-ilmiöille haavoittuvia kohteita? Tuleeko alueelle haavoittuvia ihmis-, luonto- tai kulttuuriarvoja?

YMPÄRISTÖVIISAS
PIRKANMAA

Päästövähennyspolku

Päätöksentekopolku

Ilmasto-
foorumi

- Päästövähennyspolun laatiminen
→ asiantuntijakäsittely ja valmistelu

Ympäristö- ja
ilmastojaosto

- Päästövähennyspolun käsitteleminen ja esitleminen maakuntahallitukselle

Maakunta-
hallitus

- Hyväksyminen

Päästövähennyspolun laatimispalaset

Ilmastofoorumin
valmistelu

- Käsittelee Canemuren tiekartan
- Syventää tiekarttaa
 - Kuntien asiantuntijat mukana työssä

Canemure- Lyhyen
tähtäimen
tiekartta/työkalupakki

Canemuren pitkän
tähtäimen tiekartta

Kuntien
tiekartat

Kaupunki
seudun
tiekartta

Canemure/
SYKE
laskentatieto

ELY-
ilmastotiekartta

Metsäohjelma

Elinkeinoelämän tiekartat?

Päästövähennyspolku

- Missä ollaan?
 - Tämänkertaisen keskustelun pohjalta mietitään liikenteen maakunnallisia tavoitteita
 - Ensi kerralla aiheena hiilinielut
 - CANEMUREssa valmistuva tiekartta ja kuntien työ koostettuna mukaan
 - Lisätahoja mukaan, esim. teollisuuden päästöselvitys meneillään
- Kyselyn tulokset
 - Vastauksia yhteensä 17, vastausprosentti 30%
 - Kaikki pitkiä ja harkittuja vastauksia!!
 - Viime kerralla keskusteltuja teemoja kannatettiin pääosin

Kyselyn tulokset - pääviestit

- Valitut teemat = energia, liikenne, hiilinielut, yritykset (ml. maa- ja metsätalous) sekä päästölaskennan kehittäminen
 - Kannatettiin ja kannustettiin pitäytymään näissä
 - Ovatko teemat liian yleisellä tasolla, että niihin voisi tarttua maakunnassa tai kunnassa? →vaatii selkeän terävöittämisen, että mitä voimme teemoille tällä tasolla tehdä!
- Päästölaskennan kehittäminen erilainen teema – lisäksi vaatii tarkennusta → **ilmastotyön vaikuttavuuden havainnollistaminen**
 - Ajatuksena tuoda esiin yksittäisten toimien vaikuttavuutta sekä tuoda myös niitä asioita, joissa valtakunnallisessa laskennassa käytetään kertoimia ja keskiarvoja, paikallisen tason vaikutuksia esiin
 - Ei kilpailla SYKEN valtakunnallisen laskennan kanssa, vaan haetaan aukkoja ja mahdollisesti viedään SYKEN ja HINKU-kehittäjien tietoon tarpeita
- Päättäjien/johtajien sitouttaminen mukaan työhön tavalla tai toisella
 - Mikä olisi teko, johon kaikki maakunnan päättäjät saataisiin sitoutumaan?
 - Esim. hiilikompensaatio – lannoita kunnan metsäaluetta tai istuta puita??

”Mitä muuta päästövähennyspolussa tulisi käsitellä”

(% vastaajista valitsi; mahdollista valita useita vaihtoehtoja)

- Win-win-näkökulmat (44%)
- Neuvonta ja ilmastokasvatus (yht 38%)
- Kulutuksen vähentäminen (38%)
- Maankäyttö (31%)
- Biokaasu ja muut kiertotalouden ratkaisut (yht 31%)
- Johtaminen
- Vihreä yrittäjäyys
- Vaikuttavuus
- Rakentaminen, maarakentaminen

Teemoista sanottua

- **Energia:** energiatehokkuus, sähköistäminen, kaikesta polttamisesta luopuminen. *"Rumuuden huomioonottaminen – ovatko aurinkopaneelit maisemassa liikaa??"*
- **Liikenne:** fossiilisten polttoaineiden vähentäminen. Sähköstäkin pitäisi päästä ja suosia kevyttä liikennettä (sähköpyörät ja -mopot myös) etenkin kaupunkialueella. Liipy-alueita lisää ja sujuvat yhteydet niiltä tärkeät. Biokaasun roolia tulee vahvistaa ja muutenkin bioa fossiilisten korvaajana.
- **Hiilinielut:** panostukset rajoittamisen asemesta kasvun lisäämiseen, toisaalta hiilinielujen pienentäminen maankäytöllä estettävä
- Kulutuskäyttäytyminen? Tutkimus- ja kehitystoiminta?
- Tärkeä osata sanoa **mitä oikeasti on tehtävissä Pirkanmaalla** ja mikä merkittävää tekemistä

Ilmastokierroksia
maakunnan
edelläkävijäkohteisiin

Länsi-
Tampereelle
liityntäparkki

Kaupunkiseudun
kasvu – paljonko
hiilivarastoa
menetetään?

Case-
kuvaukset
vaikuttavista
keinoista

Hiilinielujen
vahvistaminen
kasvua
lisäämällä

Biokaasu
ehdottomasti

CCU, esim.
biohiili

Tilan uudet käyttötavat –
aurinkopaneelit
meluvalleihin, puita
maanteiden viheralueille

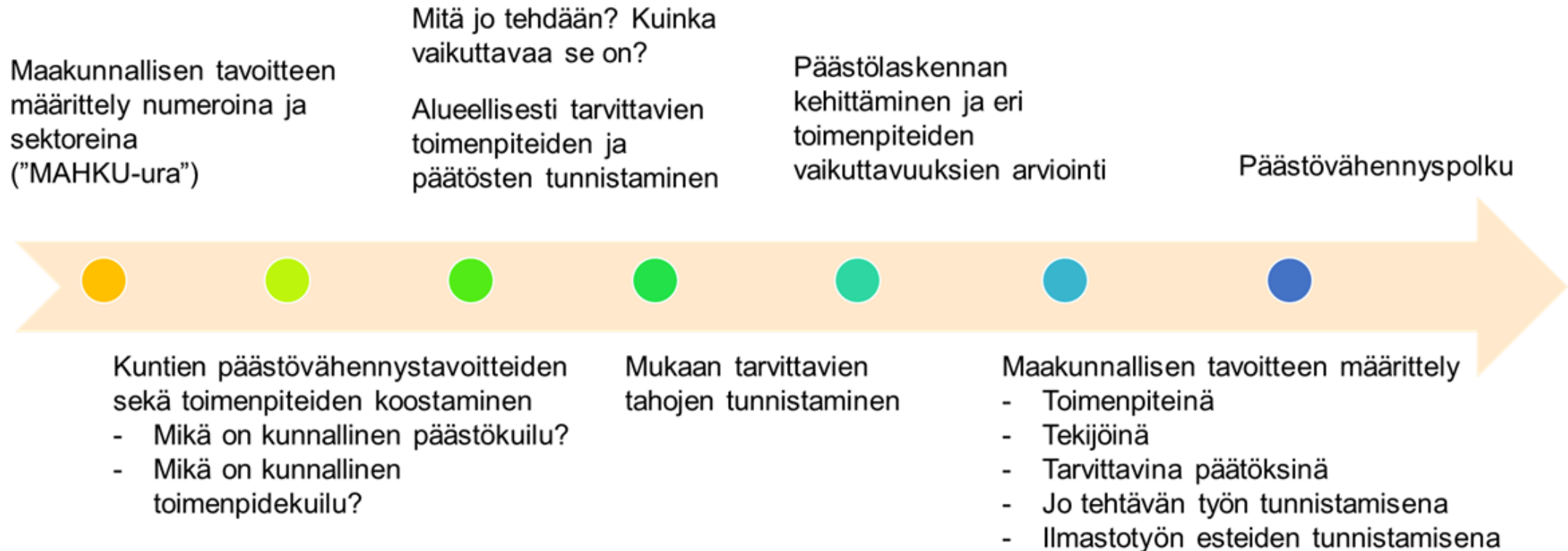
Miten eteenpäin: Päästövähennyspolun rakenne

- Päästövähennyspolun rakennetta pidettiin hyvänä
- Noudatetaan Suomen ilmastopaneelin ideaa: Mihin nykysitoumukset riittävät? Mikä on ”päästökuilu”?

A) koostetaan yhteen jo olemassa olevat sitoumukset ja määritetään päästökuilu

B) osoitetaan maakunnallisia toimia, joilla voidaan kattaa päästökuilu

Miten eteenpäin: Muu palaute

- Viestinnän ja neuvonnan tarve
 - Hankkeelle paikka – mistä viestitään, mistä neuvotaan? Kiinnostusta?
 - Ymparistoviisas.fi on käytettävissä
- Etäosallistuminen ja sähköiset infotilaisuudet ym. maakunnan omassa työssä ja ryhmissä
 - Pyritään!
- Työn laajentaminen ”perusporukan” ulkopuolelle
 - Haaste, mutta ensiarvoisen tärkeää
 - PYSTY-ryhmää kutsutaan mukaan jatkossa
 - Jatkossa ilmastofoorumin luento-osuuksille ovat tervetulleita myös muut kyseisestä teemasta kiinnostuneet
 - Päättäjien ja johtajien sitouttaminen tässä mielessä tärkeää – heillä kontakteja ja mahdollisuuksia jalkauttaa eri puolille
 - Mitkä ovat maakunnassa verkostoja, kanavia, yhteiskokouksia ym., joissa paljon vaikuttajia koolla?
→ tunnistetaan ja viedään asiaa eteenpäin.
- Ei jumiteta laskemaan toimien vaikuttavuuksia vaan tehdään jo
 - Haaste – hyödynnetään into, mutta ei suunnata sitä harhaan tai viestitä asiasta, joka ei ole vaikuttavaa, mutta ”kivaa”
- Julkisen sektorin tulee näyttää esimerkkiä kaikille

Keskustelua

Ehdotus:

- Tarkennetaan päästövähennyspolun teemat siten, että kärkiteemat:
 - Liikenne (seuraavaksi tunnistetaan maakunnalliset toimet)
 - Hiilinielut
 - Energia
- Lisäksi systemisen muutoksen mahdollistajat:
 - Päättäjien/johtajien sitouttaminen
 - Yritysten mukaan saaminen
 - Laskennan tarkentaminen alueellisiin keinoihin

Seuraava kokoontuminen: hiilinielut

Viikko 13? 23.-27.3.2020